

Strategi for arbeidet med EU Ecolabel 2021

EU Ecolabel er det offentlige europeiske miljømerket som forvaltes av den Europeiske Kommissjonen i samarbeid med EUs medlemsstater og EØS-landene. Miljømerkeordningen ble opprettet i 1992. Reglene for ordningen er fastsatt ved Rådets og Parlamentets forordning EC/66/2010. Stiftelsen Miljømerking ble oppnevnt som norsk ansvarlig organ i 1995 i henhold til den daværende forordningen, og har representert Norge siden.

EU Ecolabel administreres av den Europeiske Kommissjonen som også har sekretariatet. Utviklingen av miljøkravene som produktene og tjenestene må oppfylle for å få lisens til å bruke EU Ecolabel logoen, er lagt til Kommissjonens eget Joint Research Center, JRC i Sevilla, Spania.

EU har tatt initiativ til å forbedre sammenhengen mellom de forskjellige miljøpolitiske virkemidlene, og det arbeides for at EU Ecolabel skal bidra til det generelle rammeverket for bærekraftig produksjon og forbruk. EU Ecolabel fremheves som en viktig brikke innen sirkulær økonomi og New Green Deal. EU peker spesielt på at EU Ecolabels rolle innen offentlige innkjøp og som benchmark for «Environmental Excellence» skal utvikles og bedres. I Kommissjonens handlingsplan for sirkulær økonomi vises det blant annet til at styrking av EUs økodesigndirektiv vil bygge på kriterier og reguleringer i tråd med EU Ecolabel, for å oppnå en standardisert metodikk for vurdering av samlet miljøfotavtrykk for produkter. Det er satt i gang et strategiarbeid for EU Ecolabel. Stiftelsen Miljømerking deltar i arbeidet i samråd med Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet.

European Union Ecolabelling Board (EUEB)

EUEB er det overordnede styrende organ for ordningen der representanter fra EUs medlemsstater og EØS EFTA-landene møtes. Stiftelsen Miljømerking deltar på vegne av Norge. I tillegg har en rekke interesserte parter oppnevnt representanter til EUEB, og disse deltar på lik linje med medlemslandene/EØS-landene. Dette er følgende organisasjoner:

Bureau Européen des Consommateurs (BEUC);

EUROCOOP

European Environmental Bureau (EEB);

Business Europe;

European Association of Craft, Small & Medium-sized Enterprises (UEAPME);

EUROCOMMERCE

EUEB ledes av en valgt representant blant EUEBs medlemmer. Formannen velges for 2 år ad gangen, og Ineke Vlot fra Nederland ble valgt til leder i februar 2020.

EUEB gir råd og assistanse til Kommisjonen vedrørende implementering av forordningen. EUEB diskuterer også forslag til miljøkrav og er en del av den forberedende saksbehandlingen før kriteriedokumentene går til avstemning blant medlemslandene i Regulatory Committee. I 2021 møtes EUEB i april og november måned.

Regulatory Committee (RC)

Dette er en komitologi-komite. Her møtes medlemslandene for å fatte vedtak om nye og reviderte krav til miljømerking. Norge har formelt ikke rett til å møte eller tale i komiteen, men Stiftelsen Miljømerking får likevel delta og uttale seg om Norges posisjon. I desember 2017 endret Kommisjonen praksisen med at Norge kunne delta under hele møtet i komiteen, og vår representant må nå forlate møtet under selve avstemningen i tråd med EØS-avtalens bestemmelser.

Ad hoc working groups (AHWG)

I henhold til forordningen skal forslag til kriterier for tildeling av miljømerket diskuteres i en arbeidsgruppe der alle interesserte parter er invitert. Det opprettes derfor en AHWG for hver produktgruppe som det skal utvikles kriterier for, og når disse skal revideres. Joint Research Center, Sevilla, utarbeider tekniske rapporter samt forslag til miljøkrav for produktgruppen, som presenteres og diskuteres i arbeidsgruppen. Fra Norge deltar Stiftelsen Miljømerking på disse møtene, og deltagelsen prioriteres da vi her kan få innflytelse til tross for at vi ikke har stemmerett i Regulatory Committee.

Competent Body Forum (CB-Forum)

CB-Forum ble opprettet som et uformelt organ av og for de ansvarlige organene da det var behov for et lukket forum der søknadsbehandlingen kunne bli diskutert. Norge var en av initiativtagerne til forumet og ledet forumet i årene 2005-2010. Formålet er å harmonisere behandlingen av lisenssøknader, og utveksle erfaringer mellom deltakerlandene. CB-Forum er et svar på forordningens artikkel 4.4 om å sikre at søknadsbehandlingen gjøres på en konsistent måte. Forumet tar opp alle spørsmål som de ansvarlige organene måtte ha til tolkninger av kriteriene og kravene, og til dokumentasjonen som skal sendes inn med søknad om lisens på EU Ecolabel. Av hensyn til søkerne, er forumet lukket for andre enn de ansvarlige organene og Kommisjonen. Forumet initierer forslag til endringer og forbedringer av miljøkravene der dette er nødvendig.

Hovedstrategi for Norges deltagelse i arbeidet med EU Ecolabel

Stiftelsen Miljømerkings arbeid skjer i samsvar med Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen) av 19. februar 2016.

Nødvendig forankring av norske standpunkter skjer i samråd med Barne- og familiedepartementet og Klima- og miljødepartementet.

1. Utvikling av strenge og relevante miljøkrav

Det viktigste Norge kan bidra med til EU Ecolabel er å utvikle strenge og relevante krav til alle produktgrupper som det arbeides med. Stiftelsen Miljømerking sitter på god kompetanse på de fleste produktgrupper EU ønsker å lage miljøkrav for. Stiftelsen Miljømerking har også relevant erfaring når det gjelder hvordan kravene virker i praksis gjennom arbeidet med det nordiske miljømerket Svanen. Stiftelsen Miljømerking har derfor prioritert deltagelse i Ad Hoc Working Groups og i EU Ecolabelling Board.

2. Bidra til utviklingen av EU Ecolabel

Gjennom arbeidet med Svanemerket, har Stiftelsen Miljømerking lang erfaring med hva som skal til for at en miljømerkeordning skal fungere best mulig. Norges representant er derfor en aktiv bidragsyter til policy og strategidiskusjoner i European Union Ecolabelling Board, og i eventuelle arbeidsgrupper som nedsettes av den europeiske kommisjonen hver gang forordningen skal revideres.

3. Behandle søknader om lisens på EU Ecolabel

De ansvarlige organene i hvert land behandler søknader om lisens for å benytte EU Ecolabel fra produsenter i sitt eget land, og fra produsenter som ønsker å selge sine produkter i landet. Stiftelsen Miljømerking tar imot slike søknader og innvilger lisens til norske og utenlandske søkere.

I Norge har vi pr 31/12-2020 14 lisenser (Tekstil 9, Allrengjøring og sanitærvaskemidler 1, Kopi- og trykkipapir 1, Trykksaker 1, Håndoppvaskemidler 1, Maskinoppvaskemidler 1). Det er 10 søknader under behandling eller fornyelse.

Arbeidsplan

Planen for kriterieutviklingen er vist i tabellen nedenfor, der R står for revisjon av allerede eksisterende produktgrupper og N betyr nye produktområder. Kommisjonen tok nylig initiativ til et forberedende arbeid med sikte på å utvikle miljøkrav til finansielle produkter som bidrar til det grønne skiftet, og det ble i 2018 besluttet at man skal utvikle kriterier for dette. Stiftelsen Miljømerking er samtidig utpekt som ansvarlig organ for miljømerking av finansielle produkter.

Det forventes at strategiarbeidet og tilpasninger til rådene som Refit-studien har gitt vil medføre at kriteriearbeidet blir noe forsinket, da de nye miljøkravdokumentene skal være i samsvar med Rådets anbefalinger. Gyldighetstiden for eksisterende miljøkrav har derfor blitt utvidet for å ta hensyn til dette.

Kriterieprosjekt	Kriteriearbeid	Planlagt vedtatt i Reg.Com
Finansielle produkter (N)	2019-2021	2021
Growing media, soil improvers and mulch (R)	2020-2021	2021
Solar photovoltaic modules (N)	2019-2021	2022

EU Ecolabel skal bli bedre kjent

Øke kjennskapen til EU Ecolabel hos forbrukere

Vi ønsker å gjøre EU Ecolabel bedre kjent i den norske befolkningen. Målet er at minst 25 % skal kjenne merket, i dag er vi på 23 %. Virkemiddelet for å øke kjennskapen er sosiale medier. Vi vil lage poster om EU Ecolabel-merkede produkter på Facebook og Instagram for å fortelle hva merket står for og vise fram bredden i sertifiserte produkter på det norske markedet.

Påvirke innkjøpere til å etterspørre EU Ecolabel

EU Ecolabel skal få en større rolle i vårt arbeid med profesjonelle innkjøpere. I dag administrerer Miljømerking Norge *Nettverk for miljømerket innkjøp*. Her er 31 av landets større innkjøpere med. Formålet med nettverket er å bidra til at innkjøpere i større grad etterspør varer og tjenester med troverdige miljøsertifiseringer. Nettverket likestiller alle merkeordninger som tilsvarer Svanemerket. EU Ecolabel brukes også i dag av nettverksmedlemmene og andre innkjøpere, men vi ønsker å tydeliggjøre EU Ecolabels potensiale som innkjøperverktøy og videreutvikler vår Miljøkravgenerator, der EU Ecolabel er nevnt som anerkjent merke for alle produktgrupper hvor ordningen finnes, se: <https://www.svanemerket.no/innkjop/offentlige-innkjop/kravgenerator/>

På denne måten får innkjøpere større valgmuligheter, noe som vil bidra til økt antall valgbare miljømerkede varer og tjenester.

Vi erfarer at det er krevende for innkjøpere å orientere seg i utvalget av EU Ecolabel-merkede produkter, slik de fremstår på merkeordningens egen nettside.

I nettsaker og nyhetsbrev for deltakere i Nettverk for miljømerket innkjøp, fremstilles Svanemerket og EU Ecolabel som likeverdige.